

HORMONEN IN DE NACHT

LU MIN

Hormonen in de nacht

VERHALEN

Uit het Chinees vertaald door diverse vertalers,
onder redactie van Annelous Stiggelbout

DE GEUS

Deze uitgave is een gezamenlijk initiatief van De Geus en het Confucius Instituut Groningen
本书由格罗宁根孔子学院资助出版

GRONINGEN CONFUCIUS INSTITUTE

Oorspronkelijke titel 荷尔蒙夜谈 (*He'ermeng yetan*), verschenen bij 北京十月文艺出版社 Beijing Shiyue Wenyi Chubanshe, 2017
Published by arrangement with People's Literature Publishing House Co., Ltd.

Oorspronkelijke tekst © Lu Min
Nederlandse vertaling © Mathilda Banfield,
Daan Bronkhorst, Sanne Brun, Hannah Oudman,
Joren Pronk, Annelous Stiggelbout, Michelle Yin-San Tiu,
Matthijs Verzijden en De Geus bv, Amsterdam, 2023
Voorwoord © Annelous Stiggelbout, 2023
Omslagontwerp Paul Pollmann
Omslagillustratie © Sioe Jeng Tsao

ISBN 978 90 445 4793 1

NUR 302

Inhoud

Voorwoord	7
– Annelous Stiggelbout	
Het diner	13
– vertaling Annelous Stiggelbout	
Hormonen in de nacht	49
– vertaling Annelous Stiggelbout	
Twee voeten drie mensen	81
– vertaling Daan Bronkhorst	
De wet van universele zwaartekracht	137
– vertaling Matthijs Verzijden	
De Paradijstempel	175
– vertaling Sanne Brun	
Het verhaal van Xu's Eend	205
– vertaling Michelle Yin-San Tiu	
Wiebelende melktandjes	249
– vertaling Joren Pronk	
Knuffelen	275
– vertaling Mathilda Banfield	
Verhaal voor het slapengaan	305
– vertaling Hannah Oudman	
De esthetiek van het neergaan	331
– vertaling Joren Pronk	

Voorwoord

Het leven van Yang Zao gaat niet over rozen, maar dan krijgt hij de kans om tijdens een speciaal diner een machtige maffiabaas te ontmoeten. Die zal zijn problemen en die van zijn familie kunnen oplossen! Maar hij blijkt niet de enige die op het diner is afgekomen in de hoop hulp te krijgen van de maffiabaas. Er zijn zoveel mensen dat de maffiabaas zelf onvindbaar blijkt. Is hij überhaupt aanwezig? Bestaat hij eigenlijk wel? Uiteindelijk blijkt in 'Het diner', het eerste verhaal van deze bundel, dat het niet de maffiabaas is die voor verlossing kan zorgen, maar dat de verzamelde mensen elkaars verlossing zijn.

Lu Min (1973), de auteur van deze bundel, maakte in eerste instantie deel uit van wat je zou kunnen omschrijven als de lagere middenklasse. Ze begon op haar achttiende met werken en had allerlei verschillende banen: postbeambte, secretaresse, journaliste, ambtenaar. Op een dag verkocht ze postzegels aan de beroemde schrijver Su Tong, die zo'n sterk literair aura uitstraalde dat Lu ter plekke werd gegrepen door de geest van de literatuur en het liefst direct ontslag had genomen om te gaan schrijven. Ze debuteerde met een kort verhaal in 2000 en heeft sindsdien al vele andere korte verhalen, nouvelles en romans op haar naam gezet.

Net als Lu zelf behoren ook de personages in *Hormonen in de nacht* tot de lagere middenklasse. Yang Zao uit 'Het diner' is buschauffeur; anderen zijn fabrieksarbeider, kleine winkeliers, taxichauffeur, stewardess (twee keer, in deze bundel)

of hebben een eenvoudige kantoorbaan. De meeste van Lu Mins personages hebben hun leven redelijk op de rit, maar niet zo stevig dat de boel niet hevig kan ontsporen door een beetje pech. Soms gloort er hoop, zoals in ‘Het diner’, soms ook niet.

En zoals de titel van de bundel al belooft, spelen hormonen vaak een grote rol in dat ontsporen. De jonge stewardess in ‘Twee voeten drie mensen’ laat zich door haar nieuwsgierigheid en verliefde bevestigingen meeslepen in een riskante driehoeksverhouding, waaruit ze maar één uitweg ziet. Liu Yun in ‘De esthetiek van het neergaan’ gelooft niet in sprookjes over een prins op een wit paard en heeft dankzij die no-nonsense-benadering een uitstekend huwelijk gesloten. Als haar jonge minnaar iets overkomt, ziet ze zich voor de vraag gesteld of ze echt niet in de liefde gelooft, waarbij allebei de mogelijke antwoorden verkeerd zijn. De vrouw in ‘Knuffelen’ herkent haar eigen eenzaamheid in de eenzaamheid van een autistische jongen (een van de Chinese termen voor autisme is ‘eenzaamheidsziekte’), en projecteert dan ook haar gevoelens op hem.

De meeste van de verhalen in deze bundel spelen zich af in Nanjing, waar Lu Min ook woont. Nanjing, vroeger gespeld als Nanking, is in de lange Chinese geschiedenis meermalen de hoofdstad van het rijk geweest, onder andere tijdens de Ming-dynastie (1368-1644). In de negentiende eeuw werd het tot hoofdstad uitgeroepen door de rebellen van de Taiping-opstand, die bloedig werd neergeslagen door de keizerlijke legers. Nanjing was voor het laatst de hoofdstad onder Chiang Kai-shek, totdat die zijn regeringszetel in 1937 vanwege de Japanse invasie dieper het binnenland in verplaatste. Nanjing werd een paar dagen later ingenomen door het Japanse leger, dat een afschuwelijke slachting aanrichtte onder de burgerbevolking. Die moordpartij is de geschiedenis in gegaan als het Bloedbad van Nanking.

De roemrijke en veelbewogen geschiedenis van de stad heeft zijn sporen nagelaten. Zo staat het mausoleum van de eerste keizer van de Ming nabij Nanjing en wordt het bloedbad van 1937 herdacht met een groot museum. De taxichauffeur in 'De Paradijstempel' merkt dan ook terecht op dat veel van de toeristische highlights van de stad met de dood te maken hebben.

Want hoewel de titel van deze bundel, *Hormonen in de nacht*, verhalen over seks en liefde impliceert, en hormonen in veel van deze verhalen zeker een bepalende rol spelen, gaat dit boek vooral ook over ouder worden, verval en de onvermijdelijke dood. Soms is de val letterlijk, zoals in 'Twee voeten drie mensen', meestal figuurlijk. De studiegenoten in 'Hormonen in de nacht', de man in 'Verhaal voor het slapengaan', Liu Yun in 'Esthetiek van het neergaan': allemaal ondervinden ze dat hun jeugd onherroepelijk voorbij is en ouder worden niet kan worden tegengehouden.

De methode die beeldhouwer He Dongcheng in 'Hormonen in de nacht' heeft gevonden om het verval nog even te keren, komt neer op een #MeToo-daad. Het gaat Lu Min hier niet om het aan de schandpaal nagelen van de dader, zegt ze zelf. Het aanwijzen van misdaad en schuldige is het terrein van de wet; in de literatuur onderzoekt ze liever hoe een persoon tot zoiets kan komen. Zo maakt ze ook inzichtelijk hoe de gruweldaad van de ik-persoon in 'Het verhaal van Xu's Eend' in zijn ogen de enige juiste uitweg is uit de situatie waarin hij zich bevindt. 'De Paradijstempel' ten slotte handelt over de dood en het onverbidde wegklikken van het leven, hoe je je tijd ook invult of leeg laat. Je kan die tijd dus maar beter goed benutten.

Deze bundel is vertaald door acht verschillende vertalers, die elk een of soms twee verhalen voor hun rekening hebben ge-

nomen. Sommige van de vertalers hebben al meerdere korte verhalen of boeken op hun naam staan, andere debuteren in deze bundel. Vertalen, zeker literair vertalen uit een taal die zo ver van het Nederlands af staat als Chinees, betekent dat er voortdurend keuzes moeten worden gemaakt, en geen twee vertalers zullen dezelfde keuzes maken. Zo heeft elke vertaler een eigen stijl, en als redacteur heb ik de vertalers van deze bundel elk de ruimte gelaten voor hun eigen keuzes en hun eigen stijl.

Voor de Chinese namen en woorden in dit boek is op een enkele uitzondering na (zoals bij Sun Yat-sen) het Hanyu Pinyin gebruikt, het meest gebruikelijke transcriptiesysteem voor het Mandarijn. Enige lastige letters:

- q → tsj, zodat meneer Qiu wordt uitgesproken als meneer Tsjoo
- x → sj, zodat Xiaotian wordt uitgesproken als Sjauw-tjen en Xu Jie als Sjuu Djè
- z → dz, zodat Yang Zao wordt uitgesproken als Jang Dzau
- zh → dzj, zodat Zhang Han wordt uitgesproken als Dzjang Han en Zhou Shi als Dzjoo Sj

De Chinese munteenheid is de yuan, ook wel renminbi genoemd. Er gaan op het moment van schrijven ongeveer zeven yuan in een euro.

Bij Chinese namen staat de familienaam ('achternaam') voorop, gevolgd door de persoonlijke naam ('voornaam'). De familienaam van schrijfster Lu Min is dus Lu, haar persoonlijke naam is Min. Yang Zao en zijn zus Yang Wan in 'Het diner' hebben allebei de familienaam Yang.

In het Chinees kunnen mensen die elkaar na staan elkaar aanspreken als verwanten, met termen als 'broertje' of 'grote zus', ook als ze helemaal geen familie zijn. Je kan die aan-

spreekvorm soms ook alvast inzetten bij iemand die je eigenlijk nog niet zo goed kent, om duidelijk te maken dat je graag zou willen dat die persoon als een broer of zus voor je zal worden, omdat je de persoon aardig vindt, of om met een beroep op die gehoopte nauwe band misschien alvast iets van de ander gedaan te krijgen.

Rest mij nog u veel leesplezier toe te wensen met deze bundel van een van de interessantste Chinese schrijfsters van dit moment.

Annelous Stiggelbout

Het diner

I

Yang Zao gedroeg zich die dag zo anders dat zelfs zijn vader het merkte. Wriegelend met de stugge tong waar hij sinds zijn beroerte last van had wist de oude heer een onduidelijke halve vraag uit te brengen. Yang Zao deed er koel het zwijgen toe. Nadat hij vader had geholpen naar de wc te gaan en te ontbijten ging hij meteen de deur uit.

Op straat haastte hij zich voort, zijn schouders recht. Het was alsof zijn ledematen langer waren geworden en ze leken stugger. Toen hij bijna bij het huis van zijn zus was kwam hij twee bekenden tegen: ouwe Qian en buurvrouw Xiao. Destijds toen zijn zus in scheiding lag, hadden die twee voor haar gestreden en voor haar gerend, maar Yang Zao trok alleen een klein beetje zijn kin naar hen in, zonder ook maar een glimlachje. Zo deed Yang Zao anders nooit. Als hij normaal een bekende zag maakte hij zich van verre al klaar om die toe te lachen en haastte hij zich handenwrijvend naar zo'n bekende toe met de glimlach van een weeskind: broos, gewiekst en gepaard gaand met een gepaste mate van dankbaarheid. Hij zag dat ouwe Qian er een beetje geschrokken uitzag en dat buurvrouw Xiao stevig in haar ogen wreef. Niets van aantrekken.

Yang Zao klopte op Yang Wans deur, luid. Hij had de sleutel

in zijn zak, want soms moest Yang Wan tot laat doorwerken of zoiets en kwam Yang Zao hier op zijn tweejarige neefje Doudou passen.

Yang Wan vroeg aan de andere kant van de deur bedeesd wie er was. Toen ze de stem van haar jongere broer herkende klonk ze nog benauwder: 'Waar is je sleutel dan? Wat is er gebeurd?' Ze trok de deur open en bekeek hem angstig, alsof hij een arm was kwijtgeraakt. Zijn zus begon steeds meer op hun moeder te lijken. Die was bij leven ook zo geweest: bij het minste briesje maakte ze zich al zorgen en zat ze in over hun dekens die niet eens buiten te luchten hingen.

Yang Zao droeg Yang Wan met een simpel bevel op om te gaan zitten. Nauwelijks wilde hij zijn mond opendoen of Yang Wan wees naar het gordijn – 'Sst, hij is pas tegen de ochtend in slaap gevallen. Hij heeft al die tijd liggen hoesten. Die honderddagenhoest duurt gewoon echt honderd dagen.' Zijn zus begon te vertellen naar hoeveel ziekenhuizen ze met Doudou was geweest, hoeveel infusen hij had gekregen, hoeveel geld het haar had gekost, enzovoort. Haar stem klonk leeg terwijl ze maar voortratelde. Ze leek tijd te rekken, als iemand die bang was dat er iets zou gebeuren.

Yang Zao hoorde haar met gebogen hoofd aan. Nadat Yang Wan een heel verhaal had gehouden en het onvermijdelijke niet langer kon uitstellen, raapte ze haar moed bij elkaar en vroeg: 'Wat is er gebeurd? Ik durf het haast niet te vragen, je maakt me bang...'

'We krijgen – een kans – om Goeie Rong – te trakteren – op een diner.' Om zijn zus niet aan het schrikken te maken sprak Yang Zao langzaam, met nadruk op elk woord. Hij had het de hele nacht niet kwijt gekund en net als de kleine Doudou was hij pas tegen de ochtend in slaap gevallen.

'Goeie Rong?' lachte Yang Wan, een suffige, aarzelende lach.

Moest hij dat nog uitleggen? Had ze echt nog nooit van Goeie Rong gehoord? Yang Zao sperde zijn neusgaten open. Eén, twee, drie, telde hij bij zichzelf. Als ze binnen drie tellen zou reageren, was het nog wel te vergeven.

‘O, Goeie Rong, Goeie Rong bedoel je.’ Yang Wan wendde haar blik af en knikte schuld bewust. Kut. Yang Zao schoof dus maar naar haar toe om het uit te leggen. Yang Wan luisterde naar zijn verhaal, herhaalde het vervolgens verward, en schrok toen op: ‘Bestaat zo iets dan nog?’ Ze was soms zo onnozel als een klein meisje: de buitenwereld was zoals ze hem te zien kreeg, zoals ze hem op het officiële journaal te zien kreeg.

‘Natuurlijk! Hoe rijker een land is, hoe meer je er hebt. Kijk maar hoe het in het buitenland gaat! En ga maar na: we lijken zo onderhand precies op het buitenland!’ legde Yang Zao met onderdrukt ongeduld uit. Hij vertelde zijn zus iets over *The Godfather*, en over een Zuid-Koreaanse film die *New World* heette, om haar Goeie Rongs achtergrond en positie duidelijk te maken. Yang Wan zat met open mond te luisteren, maar toen het verhaal klaar was begon ze te poetsen alsof het niets met haar te maken had. Deze eenkamerwoning was nog geen twee meter vijftig hoog, had geen lichtinval en je kon er je kont nauwelijks keren, maar het was het belangrijkste van zijn zus’ vaste activa. Ze koesterde dit bezit zo dat ze er alles aan deed om te zorgen dat geen stofje het bezoedelde. Terwijl ze op haar knieën de vloer boende klonk haar geklaag haast als geluk: ‘Maar beter ook dat die klootzak dat grote huis heeft afgepakt. Veel te veel werk om dat allemaal schoon te houden!’ ‘Die klootzak’ was haar vaste aandoening voor haar ex-man. Die klootzak betaalde nooit op tijd de kinderalimentatie voor Doudou. Yang Zao was een paar keer bij hem langsgegaan om het geld te halen en had bij elk bezoek een pak slaag gekregen. Die klootzak was één meter tweeëntachtig.